

धोरण : 8

संस्कृत

पाठ : ८

मनुष्यसिंहयोः मैत्री

स्वाध्याय

પ્રશ્ન 1. નીચે આપેલા શબ્દોનું મોટેથી શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કરો:

સૌરાષ્ટ્રપ્રદેશે

માત્રાવાલઃ

કૃષિવાટિકા

ક્ષતિગ્રસ્તઃ

શુશ્રૂષામ્

મનુષ્યસિંહયોઃ

સત્યપ્રસન્નસ્ય

સહાયતાર્થમ્

પ્રશ્ન 2. પાઠના નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં આપો અને લખો :

(1) માત્રાવાલા ગ્રામસ્ય નામ કિમ્?

- માત્રાવાલા ગ્રામસ્ય નામ મોટીમોળપરી ઇતિ।
- માત્રવાલાના ગામનું નામ મોટીમોળપરી હતું.

(2) નદ્યાઃ તટે કસ્ય કૃષિવાટિકા આસીત્ ?

- નદ્યાઃ તટે માત્રાવાલા નામ કૃષીવલ્લસ્ય કૃષિવાટિકા આસીત્।
- નદીને કાંઠે માત્રાવાલા નામના ખેડૂતની વાડી હતી.

(3) एकदा सिंहः स्वभार्यया सह कुत्र आगच्छत्?

- एकदा सिंहः स्वभार्यया सह जलपानार्थं नदीम् आगच्छत् ।
- એક વાર એક સિંહ પોતાની પત્ની (સિંહણ) સાથે પાણી પીવા નદી પર આવ્યો.

(4) मकरः कस्य वधम् अकरोत् ?

- मकरः सिंहस्य भार्यायाः (सिंह्याः) वधम् अकरोत् ।
- મગરે સિંહની પત્ની (સિંહણ)નો વધ કર્યો.

(५) कः क्षतिग्रस्तस्य सिंहस्य शुश्रूषाम् अकरोत् ?

➤ मात्रावाला नाम कृषकः क्षतिग्रस्तस्य सिंहस्य शुश्रूषाम्
अकरोत् ।

➤ मात्रावाला नामना भेडूते धायल सिंहनी सारवार करी हती.

પ્રશ્ન ૩. ઉદાહરણમાં બતાવ્યા પ્રમાણે ક્રિયાપદોનાં રૂપોમાં પરિવર્તન કરો પાઠમાં તેનો ઉપયોગ ક્યાં થયો છે તે શોધો:

ઉદાહરણ : દૃશ્	-	અપશ્યત્	ઉદાહરણ : વદ્	-	અવદત્
ગમ્ (ગચ્છ)	-	અગચ્છત્	વસ્	-	અવસત્
પઠ્	-	અપઠ્ત્	રક્ષ્	-	અરક્ષત્
ભૂ	-	અભવત્	ચલ્	-	અચલત્
પત્	-	અપતત્			

પાઠમાં આ ક્રિયાપદોનો ઉપયોગ:

- (1) સિંહઃ સ્વભાર્યયા સહ નદ્યાઃ જલપાનાર્થમ્ અગચ્છત્ ।
- (2) મકરઃ સિંહભાર્યાયાઃ વધમ્ અકરોત્ ।
- (3) સઃ નિષ્ફલઃ અભવત્ ।
- (4) ક્ષતિગ્રસ્તઃ સિંહઃ અપતત્ ।
- (5) માત્રાવાલા ગૃહે તસ્ય સમીપે અવસત્ ।
- (6) સિંહઃ તસ્ય ક્ષેત્રમ્ અરક્ષત્ ।
- (7) તયોઃ મૈત્રી કતિપયવર્ષપર્યન્તમ્ અચલત્ (પ્રાચલત્) ।

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલાં વિધાનોને ક્રમમાં ગોઠવીને ફરીથી લખો:

- 5 (1) શ્મશાનતઃ એવ સઃ વનમ્ અગચ્છત્ ।
- 3 (2) સઃ ક્ષતિગ્રસ્તસ્ય સિંહસ્ય સહાયતાર્થં તત્ર અગચ્છત્ ।
- 1 (3) નદ્યાઃ તટે માત્રાવાલસ્યઃ કૃષિવાટિકા આસીત્।
- 4 (4) માત્રાવાલેન સહ સર્વત્ર ભ્રમણમ્ અકરોત્ ।
- 2 (5) દુઃખિતઃ સિંહઃ નદ્યાઃ તટે અતિષ્ઠત્ ।

प्रश्न 5. ઉદાહરણ પ્રમાણે વાક્યમાં ફેરફાર કરો:

ઉદાહરણ : સિંહઃસ્વભાર્યયા સહ નદ્યાઃ જલપાનાર્થ ગચ્છતિ।

સિંહઃ સ્વભાર્યયા સહ નદ્યાઃ જલપાનાર્થમ્ અગચ્છત્ ।

(1) મકરઃ સિંહભાર્યાયાઃ વધં કરોતિ।

➤ મકરઃ સિંહભાર્યાયાઃ વધમ્ અકરોત્ ।

(2) સિંહઃ નિષ્ફલઃ ભવતિ।

➤ સિંહઃ નિષ્ફલઃ અભવત્ ।

(3) सिंहः गृहं क्षेत्रं च रक्षति।

➤ सिंहः गृहं क्षेत्रं च अरक्षत् ।

(4) मननः पोरबन्दरनगरे वसति।

➤ मननः पोरबन्दरनगरे अवसत् ।

(5) बालः चलचित्रं पश्यति।

➤ बालः चलचित्रम् अपश्यत् ।

પ્રશ્ન 6. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો:

- (1) કૃષીવલ: વૃક્ષતલે સ્થિત્વા નદ્યાઃ જલમ્ અપશ્યત્ । (સ્થા)
- (2) શિષ્યઃ શાલાં ગત્વા અભ્યાસમ્ અકરોત્ । (ગમ્)
- (3) ભક્તઃ કથા શ્રુત્વા ભોજનમ્ અકરોત્ । (શ્રુ)
- (4) ભિક્ષુકાય ભોજન દાત્વા સઃ અખાદત્ । (દા)
- (5) શ્યામઃ દુગ્ધં પિત્વા શયનમ્ અકરોત્ । (પા/પિબ્)
- (6) ગૃહકાર્ય કૃત્વા ક્રીડાર્યમ્ અગચ્છત્ષ (કૃ)

પ્રશ્ન 7. તમારા શિક્ષક વાર્તાનો જે પરિચ્છેદ બોલે તે તમે
ધ્યાનથી સાંભળીને તમારી નોટબુકમાં લખો. તમારા
શિક્ષક મિત્રને બતાવો અથવા પાઠ્યપુસ્તક સાથે રાખી
જાતે તપાસો અને ભૂલો સુધારો.

પ્રશ્ન 8. તમારી નોટબુકમાં જંગલનું ચિત્ર દોરો અને રંગ પૂરો.

Thanks

For watching